చిన్నకథ

★ బారసాల ★

రచన
శ్రీ ద్వివేదుల సోమనాథశాస్త్రి

అనుకుంటూ పదేళ్ళయినా పిల్లలు కలగకపోవడం అనేది ఆ దంపతులకు మొదట్లో రామం అనుకోలేదు! అలాగయితే జీవితంలో ఆనందాన్ని ఏ లెక్కలేకుండా పొందవచ్చని అలాగని రామానికి పిల్లలు లేకపోవడం అనేది ఇష్టంలేకపోయినా పిల్లలు అయినంత తగని ప్రేమ. ఎవరైనా ఇంటికొస్తే పుట్టినవి పోనిచ్చేవాడు కాదు. భార్య కాపురానికి వచ్చిన ఆరు నెలలకి నెలసరి రాకపోతే అప్పుడు రామం కొంత అనుకున్నా అంతగా పట్టించుకోలేదు నెలలు దగిరవుతున్న కొద్దీ ఏదో చెప్పరాని వంతోషాన్ని అనుభవిస్తూనే వున్నాడు రోజూ రోజుకు భార్యలో వచ్చే మార్పుని చూస్తూ ఆనందిస్తున్నాడు. ఆ సంగతి తనకి తెలిసినవన్నీ చెప్పేవాళ్ళెవరూ చెప్పడానికి లేకపోయినా రోజూ భార్యకు ఏది ఇష్టమో తనే అడిగి తెప్పిస్తున్నాడు ఆమె ఓనాడు, "ఎందుకివన్నీ ఎక్కువ ఖర్చు అవుతాయి" అని అడిగేటప్పుడు "అలాగే సముదాయం చేసేడు ఇవన్నీ చూసి ఆమె ఆశ్చర్యంతో నవ్వుకుంది

ఏడో నెల రాగానే ఆదివారం ప్రకారం అత్తగారు భార్యని పినుకు పోడానికి వచ్చినవుడు మనస్సు చిప్పుకుమన్నా తీసుకువెళ్ళి పోతాంటే నో రెత్తలేక పోయాడు. అతర్వాత వారం వారం వెళ్ళి చూస్తూనే వున్నాడు కూడా. భార్యని పంపించినతరవాత రామానికి మనసు మనసులోలేదు ఆ పక్కనుంచి కదిలనలేక పోతున్నాడు ఆ ఇంటో ఒక్క ఘడియ అయినా వుండడానికి మనస్కరించలేదు. కాని ఏం చేయగలడు? తప్పనిసరి ఎలాగో తమాయించుకొని వూరు కొచ్చేవాడు తనవాళ్ళని పిలిపించుకొని తన ఇంటోకి ఆమెను వుంచుకొని వుంటే ఎంత బాగుండేదో అని అనుకొనే వాడు. కాని వాళ్ళకుమాత్రం ఆ అభిప్రాయం లేదు కనుక వూరు కుంటూంటారు. తన కోడలి దగ్గరికి ఇతని యాసి ఆసు అనుకొని కంటి రెప్పల్ని కొంచెం మీది కెత్తుతూ చిన్న నవ్వునవ్వి, కొంచం జరిగింది

"ఏం పనుక్కునా వచ్చి ఇంట్లో ఎలా వుంది" అని అడిగేడు ఆనుమానాస్పదంగా—"ఏం లేదండీ, పూరికే" అని నిస్సుతో ముఖం అవతలకి తిప్పేసుకుంది ఆవిడ.

"అలాగా! చెబుదూ!" అన్నాడు గడ్డం పట్టుకొని యివతలకి తిప్పుతూ "అబ్బా! వదలండీ! అమ్మో! ఎవరేనా వస్తారు" అంది

ఇలా అంటూండగా అత్తగారు వస్తూన్న చడి విని రామం తప్పుకున్నాడు "ఓహో రామం! ఎప్పుడొచ్చావ్!" అని వలకరించింది అత్తగారు

"ఇప్పుడేనండీ! మన ఆవు నిన్న కీ ఈనింది ఆడపెయ్య జన్మ దీనికి యిష్టమని తెచ్చేను" అని అన్నాడు.

అది విని అతని భార్య, ఆనందంతో "అదేమిటయ్యా! ఏలా వుంటుందిరే" అని అంది యిటు వేపు వచ్చి తిగిల్లి —

"నల్లగా నీలాగే వుంటుంది" అన్నాడు నవ్వుతూ—

"పోనీలే పాయనా! నీ కొడుకో, కూతురో ఆ పుట్టబోయే పిల్లకి నీ పోలికే వచ్చి తెల్లగా చంద్రం బొమ్మలా మెరుస్తూంటుందిలే" అని అత్తగారు ఎత్తిపొడిచింది భార్య చేపు తిరిగి రామం—

"ఊపలా అలాగా" అంటూ అవతలకి తిరిగాడు.

"నూనుగారు ఏరీ అని అతడడిగే టప్పటికి,—

"మంత్రసానికోసం వెళ్ళేరు పాయనా! ఏలా బయపడ్తావు వుదయం నించీ ఎలా వుంటుందో—ఏ నిముషానికో! అని పిలవడానికి వెళ్ళేరు." అని అనిన చెప్పి వెంటట్లో వెళ్ళిపోయింది రామం మళ్ళీ భార్య దగ్గరి వచ్చి చూశాడు ఆమె కొంచం బాధపడుతున్నట్టనిపించి అడగాలనుకోబోయేసరికి! అత్తగారు చూసి ఆమె ఆ బాధ పైకి కనపడనివ్వకుండా అణుచుకొంటూ కూర్చోమని సంజ్ఞ చేసింది. అప్పుడు దీపికున్న గాజులు గలగల లాడేయి ఆ శబ్దాన్ని విని రామం పొంగిపోయాడు ఆ చెయ్యిని మెత్తగా నిమురుతూ—

"ఏ ఎలాగుంది?" అని అడిగేడు.

"అబ్బే ఏమీ లేదండీ మీరలా తిరిగి రిద్దురూ ఇక్కడెందుకు? ఇలా టప్పుడు!" అని అయానతో అంది

"ఏం అలా అంటున్నావు నే వుండ రాదా!" అని తల నిమురుతూ అడిగాడు

"అబ్బే దానికి కాదు! వాకదోలా వుంటుంది. అలా తిరిగి రద్దురూ!"

"అలాగే నాని ఒట్లో ఎలా వుందో నిజంగా చెప్పు!"

"అదేమిటో భయం వేస్తోందండీ"! అని కళ్ళంటనీరు పెట్టుకుంది. రెండు చేతులా ముఖం కప్పుకొని రామంవేపు చూడలేక పోయింది

"అదేమిటి తప్పు! పడుస్తావా? యింకో మాంది అలా కళ్ళు మూసుగో! కొంచం ఓర్చుగోవాలి! నేను వున్నాను కదూ! యిటు చూడూ! అన్నట్టు మన పెయ్యి ఎలా వుంటుందనుకున్నావు....." అని ఆమెను ఓదారుస్తూ మాటలు మార్చేసేడు—

"జాగ్రత్తగా చూడమని చెప్పేవుత్తరాలు రాయాలి! తనకి మనవడు పుట్టేడనీ, తను "తాత" అయినాడనీన్నీ యిహ అటు నుండి జవాబులు, పలకరింపులు, యిదేనీ జాబులే! పోనీ యిక్కడి కేదో గవ్వలిస్తూ యిలా అందరికీ తెలియకుండా వాంచుదామనుకుంటే యీ ఆడవాళ్ళు వూరుకుంటారా? అంటే యీ ఆడవాళ్ళు వూరుకుంటారా? రానేవరకూ పీక్కుతింటారు! దీనికితోడు వూయ్యాలలో పెట్టడం అంటారు. అందర్నీ పిలుస్తారు, యిలాగ తర్వాత బారసాల అంటారు. యిదో పెద్ద తంతు పెద్ద ప్రహసనం బాజాలు బజంత్రీలు యింక ప్రతీమనిషికీ దప్పుకోలేక తప్పదు యీ బారసాల గురించి తలుచుకుంటే అతనికి చెప్పరాని సిగ్గు వేసింది అది తప్పని తరి, సాంప్రదాయం, ఆచారం, కాళాలూ మేళాలూతోనవో అందర్నీ పిలవకతీరదు, యింతో అంతో ఉద్యోగం చేస్తున్నవాడు గాబట్టి తనతోటి వుద్యోగం చేస్తున్నవాడు గాబట్టి తనతోటి ఉద్యోగస్తుల్ని పిలిచి సంతర్పణదెయ్యాలి. లేకపోతే పరువు దక్కదు యిది ఎలాగయినా తప్పించుకోగలడా ఏదో సాకుచెప్పాలి చెప్పినా యివతల యింట్లోవాళ్ళు వూరుకోరు. అవతల లోనికి కావుందుడు. లోకంమాటేంటు అటు అలుడికరుపు వాళ్ళు దుమ్మెత్తి పోయారూ! అదీకాక యిదితన మొదటి కూతురి మొదటిబాలంటే యింక అన వసరమైన మాటలు అంటగడుతారు. పిసినారి అంటారు గర్వంఅంటారు, ఇదేవడు పడేకాద. దీనికంతటికీ ఒప్పుకుంటే— తను యిహామీదట ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఆ వూరి పదం తప్పదు అలా చిటూ ఎలా వూరుకోగలడు? ఎవడు మాగ్రం వూరుకోగలడు? మానసికంగా గాని శారీరకంగా గాని, స్వాభావికంగా గాని శాను యింకా ముసిలి కాలేదే! అందువల 'తాత' అనగానే అందులో ముసిలితనం పలుకుతూంటే ఎలా నోరు మూసుకోగలడు? యిలా వుండగా యీ పెద్ద కూతురికి కొడుకు పుట్టడం ఎల్లనే కదా తను తాతగారవ పలసి వచ్చింది? తను ఏ విధంగా నయినా యీ లోకం నోటిని మూసుగలడా? తనలాగే యింకా ఎంతమంది మనవలిని చూసి సంతోషించలేదు? వాళ్ళందరూ ఏం చెయ్యలేక వూరుకున్నారా? అయినా తను ఏం చెయ్యగలడు? తన కేమీ? అందరూ అనుకున్నంత మాత్రంతో?—కాని తన అభిమానం కొంచం కంకిస్తూంది? యిలా తను ఆలోచిస్తుండగా అయిన భార్య వచ్చి "చూశారా! నక్షత్రం ఏమిటో" అని అడిగింది. రామం అత్యుతతో యిటువైపు వచ్చి చెవులు పెద్దవిజేసి వింటున్నాడు అతనికి అప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చి-మెల్లగా అన్నాడు.

"జ్యేష్ఠ నక్షత్రం వోయ్! యిప్పుడు నువ్వు చూడ్డానికి పనికిరాదు" అని.

యీ ముక్క వినగానే అంత ఆశతో వింటున్న వాడూ నిలువునా నీరయిపోయినాడు రామం గుండెల్లో రాయి పడింది. తను ఎంతో పుణ్యాత్మాంతో కాసుకు కూర్చున్నందుకు యిలా అవుతుందని అనుకోలేదు ఒక్కసారి కళ్ళంట నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి తన ఆవు చెయ్యి పుట్టగానే అది నాశనం, తను సంరక్షణ చేయడము యివన్నీ కళ్ళకు కట్టినట్టు జ్ఞాపకానికి వచ్చేయి రామం మాట్లాడలేక పోయాడు. ఎంత వేగిరం చూద్దామా అని మురిసిపోయి. చాలా వేగంతో ముందుకి పొంగుతూ వస్తూన్న అభిమానాన్ని అణుచుకుంటూ దేనికీ లేక అక్కడే బల్ల మీద కూర్చుండి పోయేడు వళ్ళంతా చెమట్లు పోసింది. అయినా తన కాపాలిని పైకి కనబడనీయలేదు.

"ఏ నక్షత్రం అయితే నేం తల్లీ పిల్లా కులాసాగా వున్నారు! అంతే చాలు! యిప్పుడు గాకపోతే శాంతి చేసుగున్నీళ్ళ చూడవచ్చు!" అని అత్తగారు అంటూనే వుంది. యీ మాటలు వినీవినబడనట్టు రామం లెవ్వుల్లో పడ్డాయి.

"పోనీ అది కులాసాగా వుంది కదా;" అని మనస్సు నిమితం చేసుకున్నాడు. గాని పిల్లాడెలా వున్నాడో అన్న ఆతృత ఎక్కువౌతూనే వుంది యీ సమయానికి "నల్లగా నీలాగే వుంటుంది" అన్న తన మాటలు జ్ఞాపకానికి వచ్చి నవ్వుకున్నాడు మావగారు జాతకం రాయించడానికి దైవజ్ఞుడి దగ్గరికి వెళ్ళినట్టుంది.

సమయానికి అక్కడ వున్న రామానికి ప్రయోజనం లేకపోయింది నరికదా సాయంత్రం బండి వేళవరకూ భార్యాతో నైనా మాట్లాడదామని లులేకపోయింది వాళ్ళగోడవలో వాళ్ళు చాల తొందరగా వున్నారు. అతర్వాత అత్తగారు స్వయంగా వచ్చి చెప్పేసింది కూడాను శాంతి చేసుకున్న తరువాత చూడవచ్చని యిహను నాను ఏం చెయ్యగలడు? ఆమెతో నైనా మాట్లాడి కష్టసుఖాలు చెప్పుకుందామని సర్వ విధాల ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది బరువెక్కిన మనస్సుతో ఏమీ తోచక ఆ సాయంత్రం వెళ్ళిపోయాడు.

పదకొండురోజుల నీళ్ళపాటు శాంతి సాలలో శాంతి చేసుకోవచ్చునని అంత వరకూ ఓపికపట్టాడు. రోజులు చాలా తాపీగా నడుస్తున్నట్టున్నాయి. పద కొండో రోజు దగ్గిర పడుకుంటుండగా నీ అతనికి ఉబలాటం ఎక్కువయింది

పిలుస్తారు కదా వెళ్ళవచ్చని, దీనికి తగిన ఏర్పాట్లన్నీ చేసుకున్నాడు ముందుగానే సెలవు పెట్టి పుచ్చుకున్నాడు ఐతే పదకొండోరోజుకి ముందుగానయినా అన్ని రమ్మనమని కబురు గాని మరేమీ గాని లేకపోగా ఆ పదకొండోరోజునే ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. మామగారిదగ్గర నుండి, తను యిప్పటికి ఎంతో నిరాశతోని మనసు పారయిపోవుతూన్నాడు ఆ ఉత్తరం చిరాకుతోనే విప్పి చదివేడు "పదకొండో రోజు లక్ష్మీవారం అవటంవల్ల ఆ పూళ్ళో అవి నులకి శెలవులేదని ఆరోజుని ఎవరూ వచ్చే అవకాశంలేదని అవుళ్ళో వున్నతర్వాత ఎరిగిన వాళ్ళందరికీ పిలవకపోతే మర్యాదగా వుండదుగనుక యీ రోజున చెయ్యబోతేదని 21 రోజు ఆదివారంపడ్డది గనుక ఆనాడు తప్పకుండా చేస్తానని" రాసి వుంది.

యిది చదివిన రామానికి ఒళ్ళెరగని కోపం వచ్చింది తన అవస్థ వాళ్ళకేం తెలుసు? అయినా పూళ్ళోవాళ్ళు రారని మధ్య మనవార్థం అవుకోవడం ఏ కబుర్లు ఆ మెగాళ్ళాణి ఎందుకు? ఇంతకీ వర్షి అని ఏం ప్రయోజనం ఆ భగవంతుడు ఆ జ్యేష్ఠనక్షత్రాన్ని ఎందుకు పుట్టించాలి అనక్షత్రాన్ని ఎందుకిన్ని "రూల్స్" పెట్టాలి? అని అనుకున్నాడు. అతని కేదీ సవ్యకపోయినా పోనీ వాళ్ళకేం యిబ్బందులున్నాయో! అని వూరుకున్నాడు సెలవు కాలుగు రోజులూ యింట్లో నే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు...అత్తవారింటికి వెళ్ళడానికి మనస్సు ఒప్పలేదు తీరా ఇప్పుడు ఈ సెలవు ఖర్చు చేసుకున్నాక మళ్ళీ యిరవై నాలుగు గంటలకి సెలవు యిస్తారో! ఇవ్వరో అన్న భయం కలిగింది. పని ఎలావున్నా అదృష్ట కలిసి రావొద్దూ తిరిగి ఆ ఊరికి సెలవు కావాలని రాసుకున్నాడు తన అతృత ఎక్కువౌతున్న కొద్దీ అవతల నుండి పిలుపు అవుళ్యం అవుతూ నేవుంది. శనివారం వరకూ ఏ ఉత్తరమూ లేదు. అతడు మళ్ళీ నిరాశ చేసుకున్నాడు యిలా చెయ్యడానికి వాళ్ళ వుద్దేశం ఏమిటో బోధపడలేదు ఎలాగవుతేనేం ఆ పాయంత్రం వచ్చింది శుభలేఖ అప్పటికే బళ్ళూలేవు అన్నీ వెళ్ళిపోయినాయి, అయినా ఏ బస్సులోనో పోవచ్చు ఎవరయినా యింత ఆలస్యంగా కబురు చేస్తారా? ఏమిటి యిందులోవున్న అభిప్రాయం? ఈ ఉత్తరం ఏనాటికి అందుతుందో వాళ్ళకు తెలిసేదా? ఛీ యింత ఖాతరు లేకపోవడమా? వెంటనే ఆఫీసుకి వెళ్ళేడు అక్కడ తన పేరని కబరువుంది. దాంట్లో-"తన చోట్లో పని చెయ్యడానికి మరో మనిషి లేకపోవడం చేత సెలవు యివ్వలేదని" వుంది అది చదివి రామం నిలువునా కూలిపోయాడు. అక్కడనుండి అతివేగిరం ఇంటికొచ్చేశాడు. ఆ ఆవేదనికి గుండె పగిలిపోతుందా అని అనిపించింది. అతనికి ఆ రాత్రి అతడు నిద్రపోలేదు వెర్రివాడిలా ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. ఎన్ని విధాలో తనని తాను నిందించుకున్నాడు పడ్డేడు. కాని ఎంలాభం? ఈ సమయంలో అతనికి అవుపెయ్య పూసు జ్ఞాపకానికి రాలేదు! ఆ మట్టుని వుద్యోగం లోంచి మానేసి వెళిపోదామా అని అనిపించిందిగాని కొంచం ఆలోచించి శాంతిరాడు మరి దేనేదిలేక వుత్తరం రెండు ముక్కలుచేసి పడేసేడు తనకి సెలవు లేదు. కాలేదని! ఏది ఏలాగయినా సెలవుతీసుకుని పడేసేడు

ఈ వుత్తరం వెళ్ళిన తర్వాత తనకి ఏ జవాబూ రాలేదు అయినాకూడా రామంగట్టిగా ఆఫీసుకి సచ్చెప్పి సెలవు తీసుకొని యిరవై ఒకటో నాటివరకూ చూశాడు అంతవరకూ ఏ పిలకూ లేక పోవడంవల్ల తన అతృతని, అణుచుకోలేక, వాళ్ళు పిలిచేదేమిటని ఆ నాటికి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు!

యీమనిషిని చూసి ఆయన అత్తగారు నివ్వెరపోయారు. వాళ్ళు ఎన్నడూ యిలా పిలవకుండా వచ్చేస్తాడని అనుకోలేదు! ఇతను వచ్చేయినా వాళ్ళు ఏ ఎత్తూలూ తెయ్యలేదు! నరికదా ఆ వూసే ఎత్తకుండా ఎప్పుడూ వచ్చినవుడు వలకరించినట్టే పలకరించి వూరుకున్నారు, యిదిచూసి రామం ఆశ్చర్యపోయాడు. శాంతం అన్నది ఏ కోళాలూ లేకుండా పోయింది. అయినా యింకా తాపీగానే వున్నారు. యిరవై ఒకటోనాడు నడుస్తూంది! గంటలు. దాటిపోతున్నాయి. ప్రొద్దుట పదిగంటలయింది, అంతవరకూ రామం యింతవరకూ వచ్చేశే ఏమన్నా లాభంలేదని వూరుకున్నాడు, మావగారు భోజనానికి రమ్మన్నారు! "నే గానిన వుత్తరం అందలేదా?" అని అప్పుడడిగేడు. యితడిని చూసి అత నేమనుకున్నాడో ఏమో! "నెలరోదికం తక్కువ చేసి బారసాల చెయ్యడం వాళ్ళకు టుంబానికి అచ్చిరాదన్న అలా యింతకు పూర్వం వాళ్ళవరూ చెయ్యలేదని, అందువల్ల యిప్పుడు చెయ్యడానికి వీలులేదన్నీ యిదో అనవాయితీ అని చెప్పి వూరుకున్నారు, యిక రామం నంగతి చెప్పగలమా? అతనికి యిదంతా ఏదో ఆలోచించుకుదేసిన దా లా కనిపించింది! లేక పోతే మొదటిసారి. వూళ్ళో వాళ్ళు రారని మానివెయ్యడమేమిటి? రెండోసారి వ్యవధి ఏమాత్రం లేకుండా వుత్తరం రాయడం ఏమిటి? అది తన ప్రయాణం ఏదోవిధంగా అవిచేయడానికి కాదూ? యిప్పుడు ఈ మూడోసారి అచ్చిరాదని ఒక్కముక్కలో వదలించుకోడం, దేనికి? యిదంతా ఏమిటో అనికి అర్థం కాలేదు కాని యిలా చెయ్యడానికి కారణం ఏమిటో అతనికి ఎంత ఆలోచించినా బోధపడలేదు యిలా యితను శరీరం మరిచివోయి ఆలోచిస్తూ నిలబడిపోగా అతని అత్తగారు వచ్చి

"రా బాబూ నా భోజనానికి! మరి, అడ్డు తగిలినవుడు ఏం చేస్తాం. మాకు మాత్రం తెలీదూ? నీ ఆతృత ఈ మాటలిలా అయిపోయింది. ఏమీ అనుకోకు, యిదయిన తర్వాత మూడోనెల వచ్చే వరకూ బారసాల చెయ్యకూడదు, అప్పుడు శుభలేఖ రాస్తాం. అంతవరకూ ఓపిక పట్టక తీరదు" అని తల్లగా చెప్పేసింది

ఈ మాటలు కర్ణాకర్ణిగా రామానికి వినబడ్డాయి ఆ వెంటనే స్టేషన్‌లో స్నానం జరుగుతూ వినబడింది మరి వినకుండా చేసుకోలేదు బస్సులేరాకు స్టేషనుకు. వెళ్ళగా "శోభనం చెయ్యకుండా యిప్పుడెక్కడికి వెళుతున్నావు" అన్నముక్కలు నాలుగు గుప్పుమన్నాయి అతని చెవులకి. అతనికి ఏమీ తోచలేదు. ఇంటికి వెళ్ళి పోయాడు. ఇంటికి వెళ్ళేసరికి ఆ ఇంట్లో ఎక్కడా గట్టిగా మాటలు లేవు లోపలికి మెల్లిగా వెళ్ళేడు. గదిలో భార్య పడుకొనివుంది అటూ ఇటూ చూశాడు. అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది అత్తగారూ వాకిట్లో వరిబోసి వున్నట్టుంది. మెల్లిగా వళ్ళిమ్మ-ఆమె దగ్గరికి ఇతని యాసి ఆసు అనుకొని కంటి రెప్పల్ని కొంచెం మీది కెత్తుతూ చిన్న నవ్వునవ్వి, కొంచం జరిగింది

"ఏం పనుక్కునా వచ్చి ఇంట్లో ఎలా వుంది" అని అడిగేడు ఆనుమానాస్పదంగా—"ఏం లేదండీ, పూరికే"

అని నిస్సుతో ముఖం అవతలకి తిప్పేసుకుంది ఆవిడ.

"అలాగా! చెబుదూ!" అన్నాడు గడ్డం పట్టుకొని యివతలకి తిప్పుతూ "అబ్బా! వదలండీ! అమ్మో! ఎవరేనా వస్తారు" అంది

ఇలా అంటూండగా అత్తగారు వస్తూన్న చడి విని రామం తప్పుకున్నాడు

"ఓహో రామం! ఎప్పుడొచ్చావ్!" అని వలకరించింది అత్తగారు

"ఇప్పుడేనండీ! మన ఆవు నిన్న కీ ఈనింది ఆడపెయ్య జన్మ దీనికి యిష్టమని తెచ్చేను" అని అన్నాడు.

అది విని అతని భార్య, ఆనందంతో "అదేమిటయ్యా! ఏలా వుంటుందిరే" అని అంది యిటు వేపు వచ్చి తిగిల్లి —

"నల్లగా నీలాగే వుంటుంది" అన్నాడు నవ్వుతూ—

"పోనీలే పాయనా! నీ కొడుకో, కూతురో ఆ పుట్టబోయే పిల్లకి నీ పోలికే వచ్చి తెల్లగా చంద్రం బొమ్మలా మెరుస్తూంటుందిలే" అని అత్తగారు ఎత్తిపొడిచింది భార్య చేపు తిరిగి రామం—

"ఊపలా అలాగా" అంటూ అవతలకి తిరిగాడు.

"నూనుగారు ఏరీ అని అతడడిగే టప్పటికి,—

"మంత్రసానికోసం వెళ్ళేరు పాయనా! ఏల బయపడ్తావు వుదయం నించీ ఎలా వుంటుందో—ఏ నిముషానికో! అని పిలవడానికి వెళ్ళేరు." అని అనిన చెప్పి వెంటట్లో వెళ్ళిపోయింది రామం మళ్ళీ భార్య దగ్గరి వచ్చి చూశాడు ఆమె కొంచం బాధపడుతున్నట్టనిపించి అడగాలనుకోబోయేసరికి! అత్తగారు చూసి ఆమె ఆ బాధ పైకి కనపడనివ్వకుండా అణుచుకొంటూ కూర్చోమని సంజ్ఞ చేసింది. అప్పుడు దీపికున్న గాజులు గలగల లాడేయి ఆ శబ్దాన్ని విని రామం పొంగిపోయాడు ఆ చెయ్యిని మెత్తగా నిమురుతూ—

"ఏ ఎలాగుంది?" అని అడిగేడు.

"అబ్బే ఏమీ లేదండీ మీరలా తిరిగి రిద్దురూ ఇక్కడెందుకు? ఇలా టప్పుడు!" అని అయానతో అంది

"ఏం అలా అంటున్నావు నే వుండ రాదా!" అని తల నిమురుతూ అడిగాడు

"అబ్బే దానికి కాదు! వాకదోలా వుంటుంది. అలా తిరిగి రద్దురూ!"

"అలాగే నాని ఒట్లో ఎలా వుందో నిజంగా చెప్పు!"

"అదేమిటో భయం వేస్తోందండీ"! అని కళ్ళంటనీరు పెట్టుకుంది. రెండు చేతులా ముఖం కప్పుకొని రామంవేపు చూడలేక పోయింది

"అదేమిటి తప్పు! పడుస్తావా? యింకో మాంది అలా కళ్ళు మూసుగో! కొంచం ఓర్చుగోవాలి! నేను వున్నాను కదూ! యిటు చూడూ! అన్నట్టు మన పెయ్యి ఎలా వుంటుందనుకున్నావు....." అని ఆమెను ఓదారుస్తూ మాటలు మార్చేసేడు—

"జాగ్రత్తగా చూడమని చెప్పేవుత్తరాలు రాయాలి! తనకి మనవడు పుట్టేడనీ, తను "తాత" అయినాడనీన్నీ యిహ అటు నుండి జవాబులు, పలకరింపులు, యిదేనీ జాబులే! పోనీ యిక్కడి కేదో గవ్వలిస్తూ యిలా అందరికీ తెలియకుండా వాంచుదామనుకుంటే యీ ఆడవాళ్ళు వూరుకుంటారా? అంటే యీ ఆడవాళ్ళు వూరుకుంటారా! దీనికితోడు వూయ్యాలలో పెట్టడం అంటారు. అందర్నీ పిలుస్తారు, యిలాగ తర్వాత బారసాల అంటారు. యిదో పెద్ద తంతు పెద్ద ప్రహసనం బాజాలు బజంత్రీలు యింక ప్రతీమనిషికీ దప్పుకోలేక తప్పదు యీ బారసాల గురించి తలుచుకుంటే అతనికి చెప్పరాని సిగ్గు వేసింది అది తప్పని తరి, సాంప్రదాయం, ఆచారం, కాళాలూ మేళాలూతోనవో అందర్నీ పిలవకతీరదు, యింతో అంతో ఉద్యోగం చేస్తున్నవాడు గాబట్టి తనతోటి వుద్యోగం చేస్తున్నవాడు గాబట్టి తనతోటి ఉద్యోగస్తుల్ని పిలిచి సంతర్పణదెయ్యాలి. లేకపోతే పరువు దక్కదు యిది ఎలాగయినా తప్పించుకోగలడా ఏదో సాకుచెప్పాలి చెప్పినా యివతల యింట్లోవాళ్ళు వూరుకోరు. అవతల లోనికి కావుందుడు. లోకంమాటేంటు అటు అలుడికరుపు వాళ్ళు దుమ్మెత్తి పోయారూ! అదీకాక యిదితన మొదటి కూతురి మొదటిబాలంటే యింక అన వసరమైన మాటలు అంటగడుతారు. పిసినారి అంటారు గర్వంఅంటారు, ఇదేవడు పడేకాద. దీనికంతటికీ ఒప్పుకుంటే— తను యిహామీదట ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఆ వూరి పదం తప్పదు అలా చిటూ ఎలా వూరుకోగలడు? ఎవడు మాగ్రం వూరుకోగలడు? మానసికంగా గాని శారీరకంగా గాని, స్వాభావికంగా గాని శాను యింకా ముసిలి కాలేదే! అందువల 'తాత' అనగానే అందులో ముసిలితనం పలుకుతూంటే ఎలా నోరు మూసుకోగలడు? యిలా వుండగా యీ పెద్ద కూతురికి కొడుకు పుట్టడం ఎల్లనే కదా తను తాతగారవ పలసి వచ్చింది? తను ఏ విధంగా నయినా యీ లోకం నోటిని మూసుగలడా? తనలాగే యింకా ఎంతమంది మనవలిని చూసి సంతోషించలేదు? వాళ్ళందరూ ఏం చెయ్యలేక వూరుకున్నారా? అయినా తను ఏం చెయ్యగలడు? తన కేమీ? అందరూ అనుకున్నంత మాత్రంతో?—కాని తన అభిమానం కొంచం కంకిస్తూంది? యిలా తను ఆలోచిస్తుండగా అయిన భార్య వచ్చి "చూశారా! నక్షత్రం ఏమిటో" అని అడిగింది. రామం అత్యుతతో యిటువైపు వచ్చి చెవులు పెద్దవిజేసి వింటున్నాడు అతనికి అప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చి-మెల్లగా అన్నాడు.

"జ్యేష్ఠ నక్షత్రం వోయ్! యిప్పుడు నువ్వు చూడ్డానికి పనికిరాదు" అని.

యీ ముక్క వినగానే అంత ఆశతో వింటున్న వాడూ నిలువునా నీరయిపోయినాడు రామం గుండెల్లో రాయి పడింది. తను ఎంతో పుణ్యాత్మాంతో కాసుకు కూర్చున్నందుకు యిలా అవుతుందని అనుకోలేదు ఒక్కసారి కళ్ళంట నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి తన ఆవు చెయ్యి పుట్టగానే అది నాశనం, తను సంరక్షణ చేయడము యివన్నీ కళ్ళకు కట్టినట్టు జ్ఞాపకానికి వచ్చేయి రామం మాట్లాడలేక పోయాడు. ఎంత వేగిరం చూద్దామా అని మురిసిపోయి. చాలా వేగంతో ముందుకి పొంగుతూ వస్తూన్న అభిమానాన్ని అణుచుకుంటూ దేనికీ లేక అక్కడే బల్ల మీద కూర్చుండి పోయేడు వళ్ళంతా చెమట్లు పోసింది. అయినా తన కాపాలిని పైకి కనబడనీయలేదు.

"ఏ నక్షత్రం అయితే నేం తల్లీ పిల్లా కులాసాగా వున్నారు! అంతే చాలు! యిప్పుడు గాకపోతే శాంతి చేసుగున్నీళ్ళ చూడవచ్చు!" అని అత్తగారు అంటూనే వుంది. యీ మాటలు వినీవినబడనట్టు రామం లెవ్వుల్లో పడ్డాయి.

"పోనీ అది కులాసాగా వుంది కదా;" అని మనస్సు నిమితం చేసుకున్నాడు. గాని పిల్లాడెలా వున్నాడో అన్న ఆతృత ఎక్కువౌతూనే వుంది యీ సమయానికి "నల్లగా నీలాగే వుంటుంది" అన్న తన మాటలు జ్ఞాపకానికి వచ్చి నవ్వుకున్నాడు మావగారు జాతకం రాయించడానికి దైవజ్ఞుడి దగ్గరికి వెళ్ళినట్టుంది.

సమయానికి అక్కడ వున్న రామానికి ప్రయోజనం లేకపోయింది నరికదా సాయంత్రం బండి వేళవరకూ భార్యాతో నైనా మాట్లాడదామని లులేకపోయింది వాళ్ళగోడవలో వాళ్ళు చాల తొందరగా వున్నారు. అతర్వాత అత్తగారు స్వయంగా వచ్చి చెప్పేసింది కూడాను శాంతి చేసుకున్న తరువాత చూడవచ్చని యిహను నాను ఏం చెయ్యగలడు? ఆమెతో నైనా మాట్లాడి కష్టసుఖాలు చెప్పుకుందామని సర్వ విధాల ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది బరువెక్కిన మనస్సుతో ఏమీ తోచక ఆ సాయంత్రం వెళ్ళిపోయాడు.

పదకొండురోజుల నీళ్ళపాటు శాంతి సాలలో శాంతి చేసుకోవచ్చునని అంత వరకూ ఓపికపట్టాడు. రోజులు చాలా తాపీగా నడుస్తున్నట్టున్నాయి. పద కొండో రోజు దగ్గిర పడుకుంటుండగానే అతనికి ఉబలాటం ఎక్కువయింది

పిలుస్తారు కదా వెళ్ళవచ్చని, దీనికి తగిన ఏర్పాట్లన్నీ చేసుకున్నాడు ముందుగానే సెలవు పెట్టి పుచ్చుకున్నాడు ఐతే పదకొండోరోజుకి ముందుగానయినా అన్ని రమ్మనమని కబురు గాని మరేమీ గాని లేకపోగా ఆ పదకొండోరోజునే ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. మామగారిదగ్గర నుండి, తను యిప్పటికి ఎంతో నిరాశతోని మనసు పారయిపోవుతూన్నాడు ఆ ఉత్తరం చిరాకుతోనే విప్పి చదివేడు "పదకొండో రోజు లక్ష్మీవారం అవటంవల్ల ఆ పూళ్ళో అవి నులకి శెలవులేదని ఆరోజుని ఎవరూ వచ్చే అవకాశంలేదని అవుళ్ళో వున్నతర్వాత

గల్పిక

నా రాష్ట్రం ★ ★ ★

శ్రీ వానిరెడ్డి కాశీరత్నం

జీలంలా ప్రవహించే నదులూ, అలాగాన్ని అంటే కొండలూ, దట్టమైన అడవులూనూ ప్రకృతి దీప్తివంతమై అలరారుతోంది. పచ్చని పంట పొలాలూ ప్రకృతి మాతకు నీరాజనా లిస్తున్నాయి కంకుల భారంతో ఒరిగిన పైరులు నదీ జలాలకేసి చూస్తూ "మేము లేనిదే మీకు విలువలేదు"—అని చెపుతూన్న ట్లున్నవి పంటపొలాలు మానవుని పాట్ట నింపాయి

ప్రవహించే జలాలపై తూగాడే అలల అట్టడుగున రత్నాలూ, ముత్యాలూ గలగలలాడాయి మానవుని వాగరికత కొక వింతశోభను చేకూర్చాయి.

కొండలు మానవునికి ఆశ్రయమిచ్చాయి మానవుడు తన కాశ్రయమిచ్చిన కొండలలో తన జీవితాన్నే ప్రతిబింబించేశాడు. ఎటు చూసినా కొండలపైనూ, లోపలా చిత్రాలు వెలిశాయి—భవిష్యత్తునే దిగ్భ్రాంతపరిచే చిత్రాలు!

మానవునికి అంతటితో తృప్తి కలుగలేదు తన రాణిని సేవించాడు ఆమె ఈపాటి అతనికి కాళ్ళను ముక్కలు చేసి అందించింది అతను వాటిని విగ్రహాలుగా తయారుచేశాడు అచ్చం తన మూర్తుల లోనే, ఆ రాణి అతని అద్భుతకౌశలం చూసి ఆనందబాష్పాలు రాల్చింది అతని శరీరం పులకించింది కనులరమోడ్చి రాణికి నమస్కరించాడు మనస్సులోనే ఆ దేవిని ధ్యానించాడు ఆమె అతనికి కవితాశక్తిని ప్రసాదించింది అతను కలం పట్టి గీతాలు వ్రాశాడు. ఆ రాణి మహిమను కీర్తిస్తూగళగళ మెత్తి పాడాడు వేయి రాగాలు అతని కంఠంలో మేళవించాయి సారస్వతం మెట్లు మెట్లు ఎక్కిపోయింది. ప్రకృతి సౌభాగ్యాన్ని చూసి, రాని సేవల ననుభవించి మానవుడు ఉప్పొంగిపోయాడు. అతని కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. దేశదేశాల తన రాణి మహిమను గూర్చి గర్వంగా పాడుకున్నాడు తాను పలికే తీయని పలుకులూ, తాను కట్టే కవనపు సొంపూ, తాను పాడిన రాగపు తీరూ తాను చేసిన వాట్ల విన్యాసం అన్నిటిలో తన ప్రవస్తకళల ప్రత్యే